

Magnatje terorizirajo delavce.

La Follette je prejel informacije, kako kapitalisti grozijo delavcem v velikih industrijskih središčih na vzhodu, da zapro tovarne, če propadeta Coolidge in Davis. Senator predloži informacije senatnemu preiskovalnemu odseku.

SKRINJA VOLILNEGA SKLADA STARE GARDE.

Magnatje se zvijajo v preiskavi. O'Connor je priznal, da ne ve nič o "denarju iz Moskve".

MELLONOV SIN JE NABRAL \$365,000 V PENNI.

Washington, D. C. — Senatni odsek za nadzorovanje volilnih skladov političnih strank, katerega načelnik je Borah, je v sredo zabil več industrijskih, železniških in bančnih magnatov, ki so prispevali tisočake in stotisočake v sedanji volilni sklad stare garde. Preiskovalci so izvlekli iz pričre precej podrobnosti, ampak vsega niso mogli spraviti na dan. Milijonarji so se zvijali kot kače, naredili so se strašno neumne, kakor da nič ne vedo o stvari. Pač pa so se norčevali iz preiskave in zavzeli stališče, da republikancem ni treba trošiti bogvekoliko denarja za izvolitev Coolidgea.

Milijonar Samuel M. Vauclain, predsednik Baldwin Locomotive Works in direktor mnogih korporacij, ki podpira cerkve vseh ver, je dejal enično, da je Coolidge že izvoljen in da bodo vsi glasovi, ki jih dobi La Follette, lahko naloženi na en sam seneni voz.

"Ampak denar le govori," je rekel odvjetnik Samuel Untermyer sarkastično.

E. T. Stotesbury, drugi milijonar iz Penne in Morganov drug, je dejal, da ga ni sram prispevati na staro gardo. Ni pa hotel povedati, koliko je dal.

Joseph R. Grundy iz Bristola, Pa., ki vodi republikansko kampanjo v Pennsylvaniji, je pričal, da je njegov odbor nabral do danes \$365,000. Nabiranje je v eskibi W. L. Mellona, sina zveznega zakladničarja.

T. V. O'Connor, predsednik vladnega plovbenega odbora, je bil pozvan, da dokaže, če La Follette res dobiva denar iz Moskve. O'Connor je dejal v svojem govoru v Buffalu, da sovetjska Rusija financira La Folletteovo kampanjo potom Mehike. Toda pred odsekom je O'Connor kislil priznal, da nima nobenih dokazov. Samo slišal je neke govorice. Senator Borah mu je zastavil celo vrsto vprašanj glede te stvari, da bi izvedel, od kod prihajajo te govorice, ampak O'Connor ni mogel povedati.

Na drugi strani je O'Connor priznal, da je on plačal avtomobilsko vožnjo v vsoti \$360 "delavskim voditeljem", ki so na Delavski praznik posetili Belo hišo in se poklonili Coolidgeu.

Pod pritiskom senatorjev za detajle glede pennsylvanskega volilnega sklada je Grundy dejal, da je on sam prispeval \$10,000. Drugi kapitalisti v Philadelphiji so dali od \$500 do \$25,000. Preiskava se nadaljuje.

TAMPA JE NA POTU ORKANA.

Izvršile so se potrebne priprave.

Tampa, Fla. — Ko so v mestu prejeli sporočilo s pomočjo brezžičnega telefona, da je tropični orkan na potu proti mestu, so mestne oblasti izdale takoj posebno varnilo o prihodu orkana. Zapli so žele in poslali otroke domov.

Key West, Fla. — Ladije so pričele prihajati v pristan, da najdejo varno zavetje pred orkanom, ki je divjal zunaj na odprtem morju.

Stillmanove komedije je najbrž konec.

MILJONAR IN MILJONARKA SE NAJBRŽ ZOPET POBOTATA.

To je povzročila poroka njune hčere.

New York, N. Y. — Bankir James A. Stillman in njegova žena Ana sta se sešla v Mondanna, ko sta prisostvovala poroki njune hčere. Ana je pozdravila svojega moža, njen mož ji je pa v ljubeznivo odzdravil.

Miljonar Stillman je tožil svojo ženo za zakonsko lečitev. Imenovan je francoskega Kanadčana Fred Beauvaisa, vodnika po prostiranih šumah, o katerem trdijo, da teče po njegovih žilah tudi nekoliko indijanske krvi, kot ljubčeka svoje žene. Šlo se je tudi za vprašanje, ali je mali Guy Stillman legitim otrok.

Tožba je svoječasno vzdignila veliko prahu in dolgo časa sta Stillman in njegova žena zavze mala prve strani v velikih bizniških listih.

Zdaj se sliši govorica, da je Stillman po sestanku s svojo ženo pri poroki svoje hčere ustavil vsako nadaljnjo sodnijsko postopanje.

Ako je to resnica, tedaj je to afere konec, katere podrobnosti so čitali z velikim veseljem v krogih višjih štirih sto. Pametni ljudje so pa sili te afere, ki je popolnoma privatna zadeva dveh bogatih ljudi.

Volilni izgredi na Angleškem.

Mnogi shodi so razbiti in eden kandidat je bil ranjen.

London, 23. okt. — Po vsej Angliji so se pojavili politični nemiri in izgredi v zvezi z volilno kampanjo.

Na shodu liberalnega kandidata H. C. Hogbina so bili sinoči taki nemiri v Batterseaju, da je morala nastopiti policija. Izgredniki so metali kamenje v govrinika, ki je bil zadet v oko.

V Hulmu so izgredniki razbili shod, na katerem je govoril sir Auckland Geddes, bivši poslanik v Washingtonu. Istočasno so bili veliki nemiri v Glasgowu. Shod konservativcev se je izpremenil v splošen pretep; več oseb je bilo ranjenih. V Lambethu so tudi bili volilni izgredi.

Voditelji delavske stranke so danes izjavili, da obžalujejo nemire, toda oni odklanjajo vsako odgovornost za čine nasilnosti.

ZNAMENITO LINCOLNOVO PISMO NAJDENO.

Washington, D. C. — Najdeno je bilo Lincolnovo pismo, ki je bilo izgubljeno izra časa državljanske vojne. Ko so v mesecu novembru 1863 organizirali zamorske polke, so prijatelj Jacob R. Freeseja prepričali Lincoln, da bi bil dober častnik.

Predsednik Lincoln je nato pisal Edwin M. Stantonu, vojnemu tajniku:

"Čenjeni gospod! Osebnostno želim, da se Jacob R. Freese iz New Jerseyja imenuje polkovnikom zamorskega polka ne glede nato, ako zna povedati natančno kakšne harve so bili lasje Julij Cesarja. Vaš A. Lincoln."

Pismo pove, da je znal Lincoln pravilno soditi, kajti Freese se je izkazal zmogelnega oficirja, ki je bil vreden zaupanja.

EKSPLOZIJA V RUDNIKU; TRIJE MRTVI.

Madisonville, Ky. — V rovu Hart Coal kompanije je bila v sredo zvečer eksplozija, ki je usmrtila tri rudarje in pokopala štiri. Pet delavcev se je rešilo. Reševalci so zdaj na delu, da odkopajo zasute rudarje.

VEREME.

Chicago in okolice: V soboto jasno in toplo. Južni vetrovi. Snežec izide ob 6.11. zaide ob 4.58.

COOLIDGE NAMERAVA ČRTATI POSOJILA.

La Follette je na shodu v Peoriji raztrgal predsednikovo finančno politiko.

Peoria, Illinois. — Senator La Follette je na svojem tukajšnjem shodu v sredo zvečer obtožil predsednika Coolidgea, da ima tajni dogovor s evropskimi vladami glede črtanja ameriških vojnih posojil, ki znašajo dvanajst milijard dolarjev.

Progresivni kandidat je tudi raztrgal Coolidgevo gospodarsko in finančno politiko. Rekel je, da Coolidge strga sir, ko varčuje z ljudskim denarjem na eni strani, na drugi pa razmetava z obema rokama. Coolidgeva administracija je silno skopa, kadar je treba kaj storiti za koristi delavcev in farmerjev, toda za grafitarje in bogate interese ima pa zmirom odprto blagajno.

La Follette je citiral več odlomkov iz Coolidgevih govorov, ki dokazujejo, da je vlada dala Franciji, Angliji in drugim zadolženim državam zagotovila, da jih Amerika ne bo terjala za vojna posojila skozi dolgo dobo.

Kandidat je govoril v Shrine Templu. V dvorani je bilo 3500 ljudi, ki so plačali od 50c do \$2 vstopnine, zunaj je pa velika množica poslušala govornika na amplifierje.

Včeraj je La Follette odpotoval v Grand Rapids, Mich. Od tam pojde v New York. La Follettevi zaključni shodi bodo 29. oktobra v Schenectadyju, 30. oktobra v Bostonu, 31. oktobra v Pittsburgu in 1. novembra v Clevelandu.

Poizkusno glasovanje.

Rezultat glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje v 16 mestih, do 23. oktobra zjutraj: Coolidge 287,066, La Follette 243,92, Davis 134,391.

BOMBE SO ODRPLE ZNOVA KITAJSKO VOJNO.

Policija pa lovi voditelja pobojnikov.

Chicago, Ill. — Policija zdaj lovi po vseh mestih od Pacifika do Atlantika Čin Jak Lama, o katerem govore, da je vodja pobojnikov. Poboji so pričeli, ker je bil Lam izključen iz nekega "tonga" in je njegovo izključitev potrdil centralni odbor. Tako pripovedujejo Kitajci in koliko je resnice na tem, vedo samo Kitajci.

Boj z nožmi in samokresi so ponehali v Chicago, zato se pa zdaj pobojniki poslužujejo bomb.

Kmalu po polnoči so drveli štiri Kitajci v avtomobilu mimo pralnice na šte. 2048 Zapadne Dvaindvajsete ceste. Eden izmed njih je zalučal bombo proti pralnici, ki se je razletela z velikim pokom.

Pralnica je lastnina Lin Moja in Kitajci, ki so spali zadaj za pralnico, so prihiteli prestrašeni na ulice.

"Lahko je ukazati, pojdite na ulice in poiščite Kitajca," je rekel neki detektiv, "ampak prijeti ga je pa druga reč. Dasi ravno smo vedno na straži, da ga primemo, ga ne bomo prijeli, dokler se on sam ne poda."

Čin Jak Lam je postal oficijelni načelnik Hip Sing tonga, ko so Kitajci obdržali velik shod v Spokane, Wash., pred dvema mesecema. Sedemnajst njegovih sorodnikov in prijateljev se je pridružilo temu "tongu". In od tukaj naprej se razvija povest o pobojih v kitajskih naselbinah.

Plebiscit o prohibiciji v Kanadi.

Toronto, 23. okt. — Volilci province Ontario so danes glasovali o vprašanju prohibicije. Plebiscit ima odločiti, da li ostane temperenčni zakon iz leta 1916. Še v veljavi ali provinčna vlada prevzame posel izdelovanja in prodajanja opojnih pijač. Vse kaže, da je prohibicija korenito prepada. Ostale kanadske province so še prej zavrgle zakon prohibicije.

Velika žganjarna odkrita na farmi.

VSAKI DAN JE LAHKO SKUHALA PET STO GALON ŽGANJA.

Vanjo so vodila skrita vratica sredi grča.

Minneapolis, Minn. — Prohibicijonisti detektivi so že daj časa iskali tihotapsko žganjarno v okrajih St. Cloud in Stearns, iz katere je prihajalo žganje, ki so ga točili v teh dneh prohibicije, toda uspeha niso imeli. Končno so jo pa vendar odkrili na farmi George Vossa blizo Holdingforda, ki se nahaja pet in dvajset milj severno od St. Clouda.

Farmerji so dolgo časa vohali okoli Holdingforda, toda izvedeti niso mogli ničesar. Nekega dne so slišali, da je bil Voss reven farmer, a zdaj ima denar. Vlegli so se na prežo blizo njegove farme, kar jim tudi ni prineslo uspeha, ker niso na nji nikdar opazili kaj izrednega. Nekega dne so ležali zopet na preži, ko je mimo prišel Voss. Rekl se mu, da se jim zdi njegova farma sumljiva in da kuha na nji žganje. Voss je tajil. Ko so mu zagrozili, da lahko pozovejo pomoč in tako preiščejo vsako ped zemlje na njegovi farmi, se je podal, ko so mu rekli, da bo kazen bolj milostna, ako se prostovoljno poda. Po teh besedah je Voss peljal detektive na svojo farmo. Sredi grča se je ustavil in v goščavi so bila majhna skrita vratica, ki so vodila v podzemne prostore. Tu so stale velike kadi, ki so držale do tisoč galon namake. Po vrsti je stalo pol ducata kotlov za kuhanje žganja, ki so držali od pet in sedemdeset do dve sto galon. Poleg so stale grablje, šestdeset čevljev dolga, s potrebnimi orodji, v katere so polagali petgalonske sodce pri sto stopinjah vročine. Ta aparat je služil za hitro postarjanje žganja.

Za segrevanje kotlov, v katerih se je kuhalo žganje, je služil velik parni kotel. Tu so bile sesalke in cevi, ki so služile za dovažanje in odvažanje gorke in mrzle vode. Bilo je šest veterne in poseben odvođen kanal, ki je vodil v veliko mlako na farmi. Iz hiše v žganjarno je vodil privaten telefon, da je služil za svarilo, ako so se farmi bližali tujei. Vsi stroji in priprave so bili vredni okrog trideset tisoč dolarjev. Skuhal je lahko pet sto galon žganja na dan.

Žganje je prodajal od \$4 do \$6 galono. Pri kuhanju mu je pomagal en sam delavec, katerega so aretirali z njim vred.

Detektivi bi radi izvedeli, komu je Voss prodajal žganje, kar pa farmer ni hotel povedati.

Voss je kupal žganje nekaj nad dve leti in izdal se je sam, ker je preveč širil z denarjem.

Blizo Vossove farme so odkrili na farmi Richard Lichaya dva kotla za kuhanje žganja, ki sta držala po sto galon.

Pri njem so našli 375 galon žganja in 2,500 galon namake.

Prohibicijonisti detektivi so zdaj zelo ponosni na svoje delo.

IZLETNIŠKI VLAK PONEBREČIL.

Dve osebi ubiti.

Buffalo, N. Y. — Na električni železnici se je dogodila velika nesreča, ko je vozil izredni vlak izletnike iz Philadelphije. Ranjenih je bilo pet in sedemdeset oseb, dve osebi sta bili ubiti. Štiri osebe so bile tako težko poškodovane, da zdravniki dvomijo, da okrevajo. Izletnikov je bilo 400.

DANIELS JE ODKRIL NOV SKANDAL.

Pasadena, Cal. — Josephus Daniels je govoril na demokratičnem političnem shodu in ob tej priliki je izjavil, da se teapotdomski škandal skriva v Grand Canyonu v državi Colorado.

"Sile v republikanski stranki so na delu, ki bi izročile vodne sile privatnim strankam, da iz njih izvijejo potem eno milijardo dolarjev profita," je rekel Daniels.

80 Odstotkov Koruze ni Poparila Slana.

Chicago, Ill. — Koruza v Illinoisu in Indijani je tako dozorela, da ji ni slana veliko škodovala, ki je padla v sredo ponoči. Okoli osemdeset odstotkov koruze je dober, Mita jesen je pripomogla, da je koruza dozorela kljub hladnemu in delavčemu poletju.

OBTOŽNICA OČITA PROFITARSTVO OLJNIM INTERES.

ADVOKATJE TRDIJO: DOHENY JE TAKO RAVNAL IZGOLJ PATRIOTIEMA.

Mogoče advokatje proglašajo oljne kneze za mučenike.

Los Angeles, Cal. — Na federalnem sodišču je pričelo zaslišanje proti Pan-American Petroleum in Transport kompaniji, da se etajto pogodbe, po katerih je kompanija dobila v najem mornariške oljne rezerve v Kaliforniji. Tožiteljica je zvezna vlada. Obtožnica očita kompaniji, da se je zarota izvršila izgolj profitarstva.

Frank Hogan, glavni zagovornik kompanije, je trdil, ko je pričela obravnava, da se za pogodbo ne skriva profitarstvo. Motivi so bili patriotični. Bila je želja, da se varujejo Združene države na ta način, da se napravi velik nabiralnik za olje v Pearl Harborju na Havajskem otočju, iz katerega bi v vojnem času dobivale vse največje bojne ladje olje kot kurivo.

Dalekovidni mornariški častniki in ne Albert B. Fall, tajnik za notranje zadeve, so želeli, da se olje, skrito v oljni rezervi na Elka Hillu, prenese v nabiralnik sredi Pacifika, je pripovedoval Hogan.

Nato je povdarjal Hogan, da je imel pri teh transakcijah prav malo opraviti Fall. Pripovedoval je, da so bile Edwin Doheny, mornariški tajnik in admiral J. K. Robinson glavne osebe pri transakcijah, da se mornariška rezerva odda v najem. Njih namen je bil, da se sirovo olje pripravi za takojšnjo uporabo.

Owen J. Roberts, ki zastopa vlado kot javni tožitelj, je sfero pokazal v popolnoma drugi luči, ki je hitro izbrisala patriotične motive, katere je advokat Hogan znal lepo naslikati.

Kitajska civilna vojna.

Čangtsolin poroča o novih smagah. Dr. Sunjatsen udušil fašistovsko vstajo v Kantonu.

Mukden, 23. okt. — Današnji komunikacije glavnega poveljstva mandžurskih armad se glas, da so bile pekingške čete poražene v dveh velikih bitkah 19. in 20. oktobra. Več ko 10,000 Pekinčanov je obležalo mrtvih in ranjenih v obeh bitkah. Največja katastrofa je zadela pekingške čete, ko so jih Mandžurci z navideznim umikom speljali na minirano polje. Mine so pognale v zrak na tisoče mož in pekingska armada je bila docela uničena.

Druga zmaga mandžurske armade je bila izvojevana v Julingšanu na jeholski fronti. V tej bitki je padlo 1000 Čihlijancev in med njimi general Sungjihfu; 1500 mož je bilo ujetih. Mandžurci so zapodili sovražnika nazaj v Junfusun. Porazeni Pekingčani so pustili na bojišču štiri gorске topove, pet strojne, veliko zalogo municije in 3000 žakljev moke. Mandžurske čete zdaj prodirajo skozi prelaz Ljankov, ki je najvišji v jeholskih gorah.

Sangaj, 23. okt. — Brzojavna zveza s Pekingom je bila sinoči nenadoma pretrgana, ne da bi se tukaj vedelo, kaj je vzrok temu.

Sangaj, 23. okt. — Kakor javljajo iz Kantonu, je dr. Sunjatsen popolnoma stri revolto fašistov. Ostanki fašistovskih čet so pobegnili iz mesta. Na stotine oseb je bilo aretiranih. Kantončani, ki so podpirali fašiste, morajo zdaj plačati kazni v obliki posebnega davka.

80 Odstotkov Koruze ni Poparila Slana.

Chicago, Ill. — Koruza v Illinoisu in Indijani je tako dozorela, da ji ni slana veliko škodovala, ki je padla v sredo ponoči. Okoli osemdeset odstotkov koruze je dober, Mita jesen je pripomogla, da je koruza dozorela kljub hladnemu in delavčemu poletju.

Vseuč. prof. dr. Boris Zarnik:

O bojih v živalstvu.

(Dalje.)

Se neka druga ličinka je zelo pogumna roparica, da bi hrošču, ki se razvije iz nje, nikdar ne prisojali take razboritosti. Kresnica ki nam sveti v poletnih večerih s svojo bajno lučjo po livadah in gajih ter poživilja tajinstveni mir počivajoče prirode, je namreč v svoji mladosti silno okrutna zver. Angleški prirodoslovec Newport nas je prvi natančneje seznanil s početjem kresnične ličinke. Telesa je ploščatega, temne barve ter spominja precej na takozvano nega prašička; kakor razvita kresnica ima tudi ličinka na donji strani zadka svetilno pripravo. Nahajamo jo konci poletja, jeseni in v prvi pomladi v travi, po njivah in pod grmovjem, kjer preži na polže. Ti so namreč njena glavna hrana, in sicer se loti polžev, ki so časih po desetkrat večji od nje. Ko zasluži ličinka polže, se prikrade oprežno v njegovo bližino ter mu spleza v pripravnem trenutku na lupino. Najsi je lupina še tako gladka, ličinka vendar zelo smelo jezdi na njej; ima namreč na zadku posebne podaljške, s katerimi se prisaesa nanjo. Z razprtimi čeljustmi ždi ličinka na lupini, in ko iztegne polže telo iz nje, se spusti nanj in ga ukolja. Kakor pri kokakovih ličinkah so tudi tu čeljusti votle ter izlivajo prebavne sokove v rano razun tega pa še neko otrovno snov. Polž se potegne po ugrizu takoj nazaj v lupino ter pušča pene, ki se jih pa ume li-

činka kaj spretne ogibati. Mirno čaka, da se polž zopet pokaže in takoj ga na novo ukolja. Ta nesumljeni boj ličinka nadaljuje, dokler polž ne omaga. Otrovi deluje na polže omamljivo in ga po dveh do treh urah popolnoma o-moti. Tedaj se prične južina za ličinko. Prebavni sok raztopi polagoma polžev drob in ličinka požira hlajstno tekočo zmes. Dva do tri dni se masti ter izje celega polža do zadnjega zavoja lupine. Toda ne spoznal bi več ličinke, ko se je nakosila: preje ploščata in sloka, je sedaj debela in okrogla kakor sodce, tako nezmerno se je našrta. Seveda je vsa umazana od polževih iztrebkov in sluzi; pa priroda je poskrbela za to, da si ohrani ličinka dostojno odelo. Oni podaljški na zadku, ki ji služijo v oprijemanje, imajo nešteto majhnih kvačic, tvorijo ne-kake vrste krtačo. S to pripravo vidimo obdelavati ličinko svojo površino po končanem poslu in kmalu se zopet svetijo njeni obročki, kot da so povosčeni. Tudi ličinke nekaterih brucev se hranijo s polži, vendar niso tako pogumne kakor kresničine. Pa hrošče še presežajo v bojevitosti žuželke iz neke druge skupine, namreč iz rodu kozokrilcev, ki mu pripadajo ose, čebele in mravlje. Pri mravljah je dosegel bojni nagon med vsemi živalmi najvišjo popolnost. Toda ti boji niso neposredna posledica pošeljenja po hrani, nego imajo svoj vzrok v družabnem življenju mravelj. Vojnim pohodom mravelj, o katerih so nam znane vsakovrstne jako zanimive, večkrat prav romantične podrobnosti, hočemo torej posvetiti posebno po-

gljavje, kakor tudi bojem drugih družabnih žuželk. Tu naj omenimo le bojne običaje, ki jih je opazovali pri osah roparicah, namreč pri osi-grebači (ammophila sabulosa), ki je posebno neustrašena in hrabra zastopnica tega rodu. Bojni nagon grebače ima svoj vzrok v skrbi za narod; za svoj narod izkopava jamice ter polaga vanje poleg jaje ugrabljene gosence kot hrano za razvijajoče se ličinke. Svoje jamice si gradi najraje v pečeni zemlji, ki jo je lahko odkopavali. Če najde grebača pripravna tla, tedaj začne grebsti s svojimi tankimi nožicami navpično luknjo. Vede se pri tem silno kakor pes jazbecar: s prednjimi nogami koplje, a z zadnjimi odmetava zemljo nakvišku. Kmalu se nabere poleg jamice kupček izkopanega peska. Toda to osi ne ugaja. Izkopa se iz luknje, naloži si peska med prednje noge in četina pod glavo, se dvigne v zrak ter ga razstre na vse strani. Nato gre zopet na delo in kadar je zgrebla večji kupček peska, takoj drobši spet razprši naokoli. Večjega kupca peska namreč ne mara poleg jame, ker bi pač lahko izdal njen brlog kakemu nepovabljenemu gostu. Ko je jama dva do tri palece globoka, preneha osa z delom ter pride zadovoljna s svojim uspehom na dan in vohod v luknjo skrbno zakrije. Shramba je gotova, treba jo je sedaj napolniti s živcem za bodoči narod. Osa poleti in obkroža bližnje bilke in grmovje prečeh na gosence. Tu pa tam posede na kak cvet, da se nasrka medu; kajti dasi je roparica, samo ne mara za mesno hra-

no, nego se raje sladka z medom. Ko ugleda pripravno gosenco, švigne bliskoma proti njej. Pa vsaka gosencia ji ne ugaja, komstati se ogiblje, ker ji dolge strupene četine ne prija; najljubše so ji mastne gosence veševce. Gosencia navadno zasluši oso; začne se zvijati in se skuša spustiti na tla. Toda osa jo že drži s kleščatimi čeljustmi ter jo ubode s svojim želim. Vendar ta napad za oso ni brez opasnosti; gosencie pljujejo proti osi v najhujši stiski strupene sline in gorje osi, ki je bila toli neoprezna, da jo je zadel gosenciin strup. Pa osa je dosti gibčna in okretna, da navadno uspe pri svojih napadih. Ako se navali na gosenco od zadaj, tedaj se včasih prigradi, da dobi 'breo', kakor smo to že opazovali pri napadih moškaticovih; toda osa se hitro pobere in ne odjenja prej, dokler ne tišči gosencie varno v svojih kleščah. Zagrablji jo vedno za tilnik ter se postavi pri tem tako, da zajasa gosencie varno v svojih kleščah. Zakoli gosencičnega trupla ter jo ubode od trebušne strani. Svojo želo zastavi v smeri, da zadene trebušno živčevje gosencično, ki otrpne pod vplivom strupa. O tem kako ubada grebača gosenco, je francoski učenjak Fabre napisal daljšo razpravo. Iz njegovih opazovanj sledi, da piči osa gosencie vedno natančno na istem mestu, natančno v sredini trebuha, da zadena tako živce ter omrtviči gosencie. Gosencia ostane namreč po piku teden dni in še dalje živa, a ganiti se valed osinega otroka ne more več, ne more zbežati, zasigurana je torej grebači ličinki sveža hrana za vso dobo njenega razvoja. Pozneje je pa napisal ameriški raziskovalec Peckham čelo knjigo o roparskih osah, kjer dokazuje, da vendar nagon grebače ni tako popoln, kakor je trdil Fabre. Običajno sicer osa gosencie le o-mrtviči, toda neredko se prigradi, da gosencie s svojim želim tudi umori, vendar ličinka osina vedno dobro uspeva, bodisi da dobi mrto bodisi živo gosencie za hrano. Časih piči grebača gosencie celo tako nerodno, da je niti popolnoma ne omrtviči, a tudi to ličinke nikakor ne nadleguje. Kakor popisuje Peckham, grebača gosencie najprvo krepko prime ter jo ubode v zadnji del trebuha. Nato jo začne s čeljustimi mikastiti in mečkati, najbrže v svrhu, da ji oslabi mišičje. Potem jo navadno večkrat zaporedoma ubode v prednje dele telesa, jo zopet mikasti ter se napolned odpravi s svojim plenom na pot. Treba je namreč spraviti gosencie v luknjo. To je napor! Gosencia, trikrat večja od ose, je pretežka, da bi poletela z njo po zraku. Treba jo je vleči. Čez drn in strn gre s plenom, grebača vleče in se upira s svojimi tankimi nožicami, ki bi jim komaj prisoditi toliko moči. Pripeti se, da se pokota z gosencio po kaki strmini navzdol, pa takoj se zopet pobere in tem krepkeje prime svoj plen, da ga drpali naprej. Osa se odlikuje z izvrstnim poznavanjem okolice svoje luknje; iz oddaljenih mest najde vedno pravo pot do gnezda, bodisi po zraku bodisi po zemlji. Ko napolned prisopiha na cilj, odpre zatvor in začne basati gosencie v jamo. Polagoma izgineta obe pod zemljo. Ko je potisnila gosencie do dna, leže osa jajce ter je pripne na gosencie. Nato polagoma spleza na površje, privleče mahu, lesenih drobecev in pečeni zrnec ter zadela vhod v jamo tako skrbno, da ga niti najpazljivejšje oko ne more več zlepa najti. Ni torej briga za lastno hrano in dobrobit, nego za hrano potomcev, ki vodi grebačo pri njenih ropar-

skih podjetjih. Ker je tako dobro poskrbljeno za živce; raste ličinka, ki se skoti iz jaje, jako hitro, v 10 do 14 dneh; ko je gosencie popolnoma izjeda, doraste in se zabuba in nekaj tednov pozneje zapusti nova roparica zibel in nadaljuje delo materino.

(Dalje prihodajlj.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 31-24) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

Novi pravilno izbrani NAROČNIKI ZASTONJ

Advertisement for 'PROSVETA' magazine subscription, featuring a circular logo with a scale and text describing the benefits of the subscription.

VAŠI POSLI — NAŠI POSLI

Advertisement for Slovensko Banko, Zakrajšek & Česark, located at 70 - 9th Avenue, New York, N. Y.

Advertisement for Frank Sakser State Bank, located at 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

NA PRODAJ JE najboljšje vrste wisconsin krompir, ga imamo eno karo. Kot navadno. Pripeljemo na Naroci se pri: Mrs. Mary G. 2441 So. Crawford Ave., Chicago Ill. Telefon: Lawndale 7116.

KLOBASE

Pitanih prasecv mesa in pradišavami, prekajene z "Hicko lesom se prišteva, že od davno časov izvrstnim prizrikom. Če se, popolnost pravih dišav, nja in vsa priprava, mi zmožnost in priliko ponuditi činstvu najboljšje vrste lič. Namen mojega oglasa ni pripričati, temveč dati priliko ljepokusiti dobre klobase. Cena funt je 35c, poštnina plača. Pošljite naročila na: Anton pold, P. O. Naylor, Mo. (Adv.)

GOLŠA

Advertisement for 'GOLŠA' featuring illustrations of a woman and a man, and text describing the product.

ITALIJANSKE HARMONIE NI izdelujemo in importiramo vseh vrstno delane ITALIJANSKE HARMONIE

Advertisement for 'MARDOL LABORATORY' featuring an illustration of a laboratory setup and text describing the products.

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

Zaman! "Sveta poezija", se mi zdi, bo tja poslala svojo dekle, sama pa ostané, kjer ji je njen pravi dom, čeprav čuti, da smo ta večer manj vljudni z njo. Kakor dobra žena ne zameri, če moža mimogrede obide temen duh ... Da, recimo, ako bi od usode sprejel, kar mi je ponujala, in bi nocoj že sedelo zraven mene to ljubo dekle — ali ne bi bilo lepše in boljše tako? Svojo lepo glavico bi naslonila na moje prsi in skupaj bi strmela v lučke drevesa, ki bi stalo tam v kotu ... In če bi mi legla na arce za hip grenkost, da ne bi bil smel storiti, kar sem storil, da ne bi bil smel vzeti, kar sem vzel, takoj bi začutila, kaj mi je, in en sam njen smehljaj bi spet pregnal ves mrak! ... Ali da je ob meni vsaj to tiho bitje tu spodaj, pa naj bi si obelo samo vzbujalo spomine na svojo šudno mater!

Toda ne, ne, ne! To so misli, ki se dvigajo le iz belih globin tega fatalnega večera! Če je roka dovolj močna, da je izprla spomine, mora izpreti tudi — skušnjave! ... Nečem! In jutri bo spet jasen dan!

Pogledal sem na uro! Šele pol devetih. Toda burja tam zunaj je nenadoma ponehala, utihnila. Stopil sem k oknu in pogledal ven. Noč vsa svetla in čista, samo rahle meglice tu in tam. Morda res beli angeli ...

Spomnil sem se, ali ne bi šel spet enkrat po tolikih letih k polnočnici. Ne vem, ob kakšnih uri bo; toda od Svetega Križa sem se bodo čuli zvonovi, kakor so se tako jasno čuli na predvečer dneva vseh mrtvih, ko so milo klicali rajniki iz grobov.

Šel bi tja v to lepo cerkev in se pomešal med ljudstvo, to svoje ljudstvo. In z njim vred bi posrdnil simbol obnovenja, prerodenja ...

Tam gori na oltarju se blešči velik dragulj, le da mora njegova luč prodrati še debelo skorjo tolikih zablod. Boj Bog, kaj iščemo drugega, nego da bi ta svetli sveti kamen očistili vseh madežev in peg in bi se potem razlila luč na vse strani!

Tiho. Nič se ne gane. Ne zunaj, ne v hiši. Jakob in Katra sta najbrže sedla in pijeta čaj.

Tudi v meni je bolj mirno. Pač, saj je vendar knjiga pisana za ta večer — sveto pismo ... Vidim pred seboj tri modre iz jurove družbe, tri take uboge starce, ki so iskali vse življenje in niso našli. In zdaj se bližajo preprosti koči, kjer se godi tako preprosta stvar: novega majčkenega šloveka prihod.

Toda nad kobo se je odprlo nebo in še nikdar videna svetloba se je razlila čez vso zemljo. Kazalec ure časa je dospel skozi vse prejšnje veke v tem hipu na dvajnost, se za trenutek ustavil in začne se novo štetje za vse bodoče dni ...

In dete ima velik dragulj v svojih rokah. Nič zato, če se danes, po skoraj dveh tisočih letih, manj sveti, nego tedaj; prevedč žarka še je bila bednim šlovečkim očem njegova luč, pa so ga obdali s skorjo. Toda pride dan, ko se njene luske začnejo drobiti bolj in bolj; in zdi se, da ni več daleč ta dan ...

Toda stoji! Kaj je to? "Hvala, Peter, za zdaj! In ob enajstih pridete spet pome, kakor sem rečla! Z bogom do tje!"

Ali ni bil to njen glas? Ali je res? Ali se mi samo sanja?

XXII.

Da, bila je ona — Stana! Hišnik in vilo, v kateri se je spet nastanila, je je spremlil in naročila si ga je za pozneje. Potem je pozdravila zunaj Katro, ki ji je šla odpret, in potrkala na moja vrata.

Bila je zavita v dragocen kožuh, na glavi je imela belo čepico iz krzna. Obrazek ji je, gd npraza rdel, oči so ji veselo žarele.

"Čudite se, a ne prevedč!" je vzkliknila. "Naš večna tako zvana stanovanjska beda! Sestra je hotela preživeti ta večer na vsak način doma, v hiši pa niti za ped prostora! Torej se umakniti jaz! A saj veste: v hotel me nič ne spravi, neka prijateljica naše mame pa bi imela prostora šele jutri opoldne, ko se sin vrne v Zagreb. Pa davi nenadoma rečem mami: "Več kaj, jaz se odpeljem k našemu prijatelju Košanu. Pri gospe Kutnikovi mi še vedno čaka moja sobica; potem pa, čim jo obvestim o svojem prihodu, me spremlj hišnik na njegov griček. Širokam je itak gotovo sami nocoj. Če me torej ne zapodite, vam bom delala družbo. Kot gospodinja seveda! Kje imate šamovar?"

Kakor je že v življenju, da nas osupne še tako nenavadna stvar je za hip — da še tako nenavadne postane takoj navadno — sem bil že spet miran. Pozvonil sem Katri in naročil vse, da pridejo spet na mizo običajne božične dobrote.

Med tem se je ona že razpravila in je prisedla.

"Toda zdaj ostanete nekaj časa pri nas, kaj ne, gospodična?" sem vprašal. "Saj smo vas itak že pričakovali."

"Ne, vrnem se že jutri. Pač pa pridem spet enkrat v januarju, če bo lepo vreme. Toda kako ste me pričakovali? Pa ne, da vam je povedal gospod Mordej?"

"Meni ne, ampak Hrastu je pokazal vaše pismo."

"Hrastu? Bedak!" "Bedak!"

"Kako da ne! Najbrže se je še pobahal! Toda nič ne de. Pisal mi je strašno otožen list, pa sem mu odgovarjala. Iz vljudnosti ali pa — skratka — zakaj ne bi mu bila? Oho, sveto pismo!" je vzkliknila, ko je opazila na mizici poleg mene debel svezek, ki sem ga prej pravkar odprl. "Kakor doktor Faust!" se je zasmejala.

Toda že ji je moralo biti žal, kajti resno je pristavila: "Ravno prav! Brala bova skupaj, če dovolite. To se pravi: vi boste brali, jaz bom poslušala. Morda se zgane moje zakrknjeno sree!"

In ko je pripravila res izvrsten čaj, je primaknila stol in jaz sem začel brati. Vse tisto, kar je pisano o rojstvu izveličarjevem.

"Kako rada bi bila verna!" je vzkliknila nenadoma, ko sem umolknil.

"Pa niste?" "Žal, da ne! To se pravi, vse to mi brezkonno ugaja, le da se mi zdi kakor lepe bajke. Ne bajke o palčkih in iz tisoč in ene noči; ampak bajke iz drugega, a neizmerno daljnjega in zato nemogočega kraja. In čim se jim približam z razumom, se že vse razblini in ostane samo še — pozija. Kakor, če se po noči z lučko približam fantastičnim meglam ...

Pa tudi cerkveni obredi me tako očarjajo, skoraj bi rekla omamljajo," je povzela čez trenutek molka. "Pogreb na primer. In posebej še — poroke. Da, zadnjič sem bila enkrat pri poroki neke svoje prijateljice. Koliko te globoke, enostavne resnobe! Kar zgrudila bi se bila in razjokala! Kako je potem mogoče, da vse pozabije in celo žena vara moža? Prav zato sem pogrešala prave prisage, prisage z vzdignjenimi tremi prsti! Pri bojkem usmiljenju bi morala oba prisesti, pri izgubi vse sreče na tem in onem svetu, pri nedolžnih glavicah svojih bodočih, vanju verujočih otročičev, pri vsem, kar je lepega in strašnega na zemlji in v nebesih! Potem pa nič več opravilovanj! In tudi nič usmiljenja več! Za šenako celo ne! Naj govori, kar hočejo, naj modrujejo, kar hočejo! Da sem sodnik, prej bi oprostila detom!"

"Kaj pa, če jo je le sila pritirala pred oltar? Kaj pa, če se je sree že prej z vso silo nagulilo na drugo stran?"

"To potem ni zakon!"

(Dalje prihodajlj.)

Bolečine bodisi revmatične, nevralgične ali krči hitro olajšate, če rabite SEVERA'S GOTHARDOL. Izvrstno lokalno sredstvo za hrbtno hromost, okorelost in otrplost mišic. Mejte ga vedno pri rokah. Cena 50 ali 60 centov. Zadrževajte pri prvem lahku.

Advertisement for Severa's Gothardol, a medicinal product for rheumatism and muscle pain, with a list of distributors.